

Smil(e)-skolan - en idealbild

På Smil(e)-skolor ska alla med!

Sammanfattande beskrivning av Smil(e)-projektet - lärdomar och beskrivningar av vad som ”gör skillnad”.

I **förskola** utgår lärandet från att finna varje barns centrum. Samspelet mellan läraren och barnet är väsentligt och lärandet startar där barnet befinner sig. Läraren intar rollen som medforskare/medupptäckare till barnet, som ett stöd i barnets utveckling. Barnet understöds i sin språkliga utveckling inom matematik, teknik och naturvetenskap genom att uppmuntras till kommunikation genom att läraren benämner saker och händelser med dess rätta ord och sätter in det i ett sammanhang. Läraren utgår hela tiden från barnets vardag och omgivning när hon/han stödjer barnet och utvecklar dess förståelse. I barnens närhet finns material och digitala verktyg som en naturlig del i miljön, för lärande och dokumentation.

Även i **grundskolan** är eleven i centrum och eleven inbjuds att vara aktiv i undervisningssituationerna. Eleverna uppmuntras till att vara delaktiga i diskussioner och resonemang, där lärandet ofta sker genom öppna frågor och öppna laborationer och val av lösningar. Undervisningen genomsyras av en syn på eleven där hon/han är lika mycket mottagare som sändare av kunskap. Det lärarna ständigt gör i lärsituationen är att utgå från verkliga exempel eller kontexter. Kontakten och användandet av närsamhället är motivationsskapande och understödjer ett ämnesövergripande arbetssätt. Det leder till att eleverna upplever att lärandet är ”på riktigt” och ger svar på undervisningens varför-fråga. I sin lärarroll skapar läraren ramar, mål och utvärdering för sin undervisning i dialog med eleverna och har kompetens och förmåga att förmedla fördjupad kunskap. Läraren intar ofta rollen som handledare och använder eleven som kunskapsresurs och är öppen för att hitta lösningar som läraren själv inte förutsett. Eleverna har under hela sin skolgång tillgång till IKT-verktyg.

På **gymnasiet** möts eleven av en undervisning som leder till lust att lära, och dessutom får eleven arbeta med att utveckla egna tankar och idéer och delta i diskussioner som inte är lärarstyrda. Undervisningen använder IKT som pedagogiskt verktyg vilket ger ökad motivation hos eleverna. Lärarnas undervisning bygger på att problematisera och att arbeta med öppna uppgifter som knyts till omvärlden/vardagen i sin form och kontext, samt ökar antalet mottagare av resultat. Läraren utgår från konkreta arbetsuppgifter där teori kopplas till praktik. Eleven har tillgång till en hel palett av alternativ för att visa vad de lärt sig och hur. Läraren tar ofta rollen som handledare där eleven uppmuntras att själv leda sin lärprocess. I gymnasiet finns skolan i samhället, och samhället i skolan.

På **samtliga Smil(e)-skolor** har alla elever/barn tillgång till engagerande, motiverade och kunniga lärare som erbjuder teknik-, naturvetenskaps- och matematikundervisning av hög kvalitet. Undervisningen genomsyras av höga förväntningar både på lärare och på barn/elev. Lärare har tillräckliga resurser för sitt arbete och de utvecklas fortlöpande i sitt yrke. De arbetar systematiskt och långsiktigt över ämnes- och stadiegränser i projekt. De samarbetar och besöker ofta varandras lektioner/barngrupper för att lära av varandra och diskutera elevernas/barnens lärande och kollegornas undervisning. På varje skola finns en ansvarig som håller sina arbetskamrater uppdaterade om nya teorier, metoder, material och lärande. Genom återkommande träffar inom och mellan skolor och högskolor stimuleras erfarenhetsutbyte.

Eleverna/barnen förväntas och uppmuntras att engagera sig i sitt lärande som leds av lärarna. Alla elever/barn får möjlighet att utveckla sina förmågor, oavsett kön och behov. Undervisningen genomsyras av en stor variation, med olika hjälpmedel och representationsformer. Eleverna/barnen får utforska sina antaganden och de använder en rik uppsättning metoder för argumentation och bevisföring. I grupp eller ensamma arbetar de på ett reflekterande sätt. Med en mängd olika representationsformer, med stöd av digitala verktyg, kommunicerar eleverna/barnen sina idéer och resultat, med varandra, med lärare och med det omgivande samhället. Verksamheten präglas av nyfikenhet, upptäckarglädje och användande av IKT-verktyg för undersökande och fördjupande verksamhet. Eleverna/barnen utvecklar god förståelse för teknikens, matematikens och naturvetenskapens betydelse i samhälls- och yrkesliv och har insikt i vilket nödvändigt och kraftfullt hjälpmedel den är för många vetenskaper, i vardagen och i yrkeslivet. Eleverna/barnen har god förståelse av hur ämnena har utvecklats i ett historiskt perspektiv. De visar ett stort intresse för ämnena och engagerar sig aktivt för att lära sig och pröva sitt kunnande.

Skolan har en stöttande roll i att utveckla lärare genom kompetensutveckling, nya lärmeter, stödja och uppmuntra samarbete och köpa in det material som behövs för att skapa nya lärmiljöer. Det kollegiala lärandet, att lära och utvecklas tillsammans, har en central roll. Skolan har skapat en organisation där tid och resurser har avsatts för detta lärande och även kontakt med närsamhället. Skolan arrangerar inspirations- och erfarenhetsutbyte både på skolan och mellan skolor/skolformer. Utgångspunkten är de områden som lärarna identifierat att de vill arbeta vidare med. Skolan samarbetar med institutioner på högskolenivå för att berika varandras professionella utveckling. Matematiker, tekniker, naturvetare och företrädare från närsamhället intresserar sig för, och bidrar konstruktivt till, att utveckla mål i skolämnen vad gäller innehåll, och lärares kunnande. Nätverk spelar en aktiv roll mellan lärare och omvärlden och engagerar många lärare i diskussioner, kompetensutveckling och utvecklingsarbeten.

Skolledare förstår innebörden och vikten av naturvetenskapligt, tekniskt och matematiskt tänkande och lärande, och leder lärares lärande. Skolledare skapar lämpliga miljöer och erbjuder tillräckliga resurser för att stimulera undervisning och lärande.

Gränsregional och kommunal nivå stödjer ständigt erfarenhetsutbyte. De organiserar och finansierar skolans möjligheter att se hur andra arbetar och bedriver skolutveckling. De ser värdet i kunskapsutbytet. Jobbskuggning är etablerat som verktyg. Kommuner och regionala samt gränsregionala samarbetspartners har en strategi och plan för arbetet med teknik, naturvetenskap och matematik från förskola till högskola. De har även stödfunktioner och ekonomi för samarbetet med närsamhället. De samarbeten som sker gränsregionalt utvärderas och skapar synergieffekter och spin-off i nya samarbetspartners och nya samarbetsformer. Mellan kommuner och inom gränsregionen möts skolledare, förvaltningar, kommunledningar, regioner och högskolor för att tillsammans diskutera och planera långsiktiga strategier och insatser. Områden som planeras är metoder och lärmiljöer inom naturvetenskap, teknik och matematik samt material, och den digitala utvecklingen. Gemensamma kompetensutvecklingsinsatser har stöd från gränsregional och kommunal nivå. Gränsregionen har modiga och kunniga politiker inom området, som stöttar och möjliggör.

Från allmänhet, politiker, näringsliv och övriga samhället finns stöd för utbildningsfrågor och utveckling av undervisning. Betydelsen av god stimulerande teknisk, naturvetenskaplig och matematisk utbildning för alla är allmänt accepterad. Alla är överens om ämnens betydelse ur ett demokratiskt perspektiv. Närsamhället är engagerat i att utveckla skolan från förskola till högskola och bidrar med sitt kunnande, samt är goda förebilder för att öka måluppfyllelsen och intresset. Näringsliv, forskning och skola ser betydelsen av ett utvecklat samarbete som leder till att fler elever söker sig till tekniska och naturvetenskapliga yrken, och även det stora demokratiska värdet i att kunna delta som samhällsmedborgare.

Hur utmanas och inspireras DU av denna text?

”Livet är märkvärdigt: om man vägrar att godta annat än det bästa, så händer det att man får det!”
(W. Somerset Maugham)